

Sygn. akt: III U 1058/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2015r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. do SO Monika Obrębska
Protokolant:	sekretarz sądowy Przemysław Dudziński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 stycznia 2015r. w O.

sprawy z odwołania M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 11.06.2013r. **znak** (...)

z dnia 19.07.2013r. **znak** (...)

z dnia 27.08.2013r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznaje M. S. prawo do emerytury począwszy od dnia 12.05.2013r.;
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt III U 1058/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11.06.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił M. S. prawa do emerytury uznając, że udowodnił on jedynie 8 lat i 22 dni stażu pracy w szczególnych warunkach.

M. S. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, załączając jednocześnie nowe świadectwa pracy w szczególnych warunkach.

W wyniku rozpatrzenia nowych dowodów ZUS w decyzji z dnia 19.07.2013r. ponownie odmówił odwołującemu prawa do emerytury, przyjmując za udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach w ilości 11 lat, 11 miesięcy i 12 dni.

M. S. wniósł odwołanie również od powyższej decyzji, załączając jednocześnie dodatkową dokumentację.

Po analizie złożonych dokumentów decyzją z dnia 27.08.2013r. organ rentowy ponownie odmówił odwołującemu prawa do emerytury, w dalszym ciągu przyjmując za udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach w ilości 11 lat, 11 miesięcy i 12 dni.

M. S. wniósł odwołanie również od powyższej decyzji wywodząc, że jego zdaniem legitymuje się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie wskazując, że M. S. nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury, o których mowa w art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż pomimo osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego 60 lat i legitymowania się ponad 25-letnim ogólnym stażem pracy, nie posiada wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił i zważył, co następuje:

Odwołania od zaskarżonych decyzji ZUS są zasadne i zostały przez Sąd uwzględnione.

M. S. urodził się dnia (...). Zatem podstawą ubiegania się przez niego o prawo do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń w zw. z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z tymi przepisami prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 31.12.1948r., jeżeli:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,
- w dniu 01.01.1999r. udowodnił 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W przedmiotowej sprawie spór sprowadzał się do rozstrzygnięcia, czy odwołujący zgromadził wymagane powyższymi przepisami 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Pozostałe przesłanki warunkujące przyznanie odwołującemu prawa do spornego świadczenia nie były kwestionowane.

Na podstawie przedłożonych dokumentów ZUS uznał ostatecznie odwołującemu za udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 11 lat, 11 miesięcy i 12 dni. Do okresów pracy w szczególnych warunkach ZUS nie uwzględnił okresu od 22.09.1980r. do 28.02.1982r. z tytułu zatrudnienia w Zakładzie (...) w W., od 01.03.1982r. do 31.03.1983r. z tytułu zatrudnienia w Zakładzie (...) w W. w charakterze instruktora nauki zawodu, od 08.07.1991r. do 31.08.1991r. z tytułu zatrudnienia w (...), od 19.09.1991r. do 31.03.1993r. z tytułu zatrudnienia w zakładzie (...), od 01.09.1991r. do 31.05.1993r. w przedsiębiorstwie (...), od 16.07.1997r. do 31.12.1998r., od 22.12.1976r. do 31.07.1978r. z tytułu zatrudnienia w Miejskim Kombinaście Budowlanym (...) w W. oraz okresu od 01.07.1983r. do 29.12.1986r. w (...) w S..

Wobec zakwestionowania przez ZUS zasadności zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach wyżej wskazanych okresów zatrudnienia, Sąd w przedmiotowym postępowaniu dokonał ustaleń w przedmiocie rzeczywistego charakteru pracy odwołującego w spornych okresach.

Na okoliczność pracy w (...) w S. odwołujący złożył jedynie ogólne świadectwo pracy datowane na 29.12.1986r., z którego wynika, że był on zatrudniony w w/w przedsiębiorstwie w okresie od 01.07.1983r. do 29.12.1986r. na stanowisku pracownika produkcyjnego.

Odwołujący wywodził, że w powyższym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował na maszynie, przy produkcji skaj, materiałów skóropodobnych i ortalionu.

Z zeznań świadka J. K. wynika, że pracował on razem z odwołującym w firmie (...) w S.. Świadek zeznał, że on pracował od 1977 do 1987r. Podał, że odwołujący przyjął się do firmy później w latach osiemdziesiątych. Zajmował się produkcją tkanin powlekanych i wyrobów z tych tkanin. ortalion nasyczał chemikaliami tj. powlekał impregnatami, by nie przepuszczał wody. Stał na tzw. nożu przy produkcji. Wylewał na papier masę, którą następnie rozprowadzał maszyną. Następnie zwiżał na rolach całą produkcję do suszarni. Kleił też tzw. gąbkę do tkaniny, żeby skaj upodabniał skórę kozuszaną.

A. K., który również pracował z odwołującym w firmie (...) podał, że odwołujący pracował przy produkcji materiałów powlekanych takich jak skaj, zamsz, ortalion. Proces produkcyjny rozpoczynał się od impregnowania, powlekania papieru, który był następnie suszony w piecu i pokrywany klejem, a następnie materiałem. Na końcu gotowy materiał odrywało się od zaimpregnowanego, natłuszczonego papieru.

Sąd dał wiarę zeznaniom wskazanych świadków. Świadców to osoby, które pracowały z odwołującym w spornym okresie, znały więc doskonale specyfikę jego pracy. Ich zeznania były spójne, konsekwentne, wzajemnie się uzupełniały tworząc logiczną całość.

Pozytywnie co do zaliczenia spornego okresu pracy odwołującego do okresów pracy wykonywanych w szczególnych warunkach wypowiedziała się biegła sądowa z zakresu BHP I. M.. Z jej opinii wynika, że całościowy materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy przemawia za przyjęciem, że praca wykonywana przez odwołującego w okresie od 01.07.1983r. do 29.12.1986r. była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wykazie A dziale VII zatytułowanym w przemyśle lekkim poz. 7 produkcja tkanin powlekanych, gumowych i wyrobów z tych tkanin na stanowisku operator urządzeń powlekających, wymienionym w wykazie A dziale VII poz.7 pkt. 18 zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego.

W uzasadnieniu opinii biegła wskazała, że skaj jest to tkanina poliestrowa pokryta warstwą plastyfikowanego polichloru winylu. Skaj jest nieprzemakalny, co sprawia, że w niektórych zastosowaniach ma przewagę nad skórą naturalną, z drugiej strony zupełnie nie przepuszcza powietrza.

PVC (polichloru winylu) nie można przetwarzać w postaci czystego polimeru, aby nabrał on właściwości przetwórczych konieczne jest zastosowanie licznych dodatków. Sporządza się mieszanki (dry-blends), kompozycje i granulaty z udziałem plastyfikatorów(umożliwiają termoplastyczne przetwórstwo polimeru i nadające tworzywu odpowiednią wytrzymałość mechaniczną i elastyczność), stabilizatorów (zapobiegają degradacji polimeru podczas przetwórstwa), smarów i innych środków pomocniczych (np. napelniacze).

Biegła podniosła, że pastami polichlorowinyłowymi-plastizolami nazywa się płynne dyspersje proszkowego polimeru w ciekłym plastyfikatorze. Specjalne gatunki polichloru winylu, zwane pastotwórczymi, są w temperaturze pokojowej zwilżane przez plastyfikator. W tych warunkach penetracja plastyfikatora w głąb ziaren i solwatacja ziaren zachodzi bardzo wolno.

Plastizole są cieczami nienewonowskimi, co oznacza, że ich lepkość zależy od szybkości ścinania, czasu oddziaływania sił ścinających i temperatury, w której wykonuje się pomiar. Na zdolność tworzenia i właściwości reologiczne past mają wpływ wszystkie surowce używane do ich sporządzania. Ziarna pastotwórczego poli(chloru winylu) otrzymywanego

metodą polimeryzacji emulsyjnej to aglomeraty ziaren pierwotnych w kształcie pustych w środku kul, których puste przestrzenie są połączone z powierzchnią ziarna lub kule z kilkoma wydrążeniami.

Małe rozmiary ziaren przy względnie dużej powierzchni właściwej (puste w środku kule) powodują, że przy małych szybkościach ścinania lepkość pasty jest duża, a przy większych szybkościach ścinania małe ziarna ułatwiają ułożenie ich w paście, powodując zmniejszenie lepkości.

Biegła wyjaśniła, że do sporządzania plastizoli mogą być stosowane specjalne gatunki poli(chloru winylu) suspensyjnego drobnym, szklistym ziarnie, których dodatek w trakcie sporządzania pasty traktuje się jako obojętny napelniaz.

Podstawowym zadaniem plastyfikatorów jest obniżenie temperatury zeszklenia poli(chloru winylu), a w rezultacie obniżenie niezbędnej temperatury żelowania i formowania w procesie przetwórstwa. Towarzyszy temu trwała poprawa takich właściwości polimeru, jak: elastyczność, udarność oraz odporność na niskie temperatury.

Plastyfikatory są to wysokowrzące ciecze lub ciała stałe o średnich ciężarach cząsteczkowych, które działają jako modyfikatory przetwórstwa i właściwości fizycznych polimeru. Pod wpływem podwyższonej temperatury, zwykle 160-170°C plastyfikator rozpuszcza, względnie spęczniały polimer, po czym po oziębieniu daje stabilny żel o dobrych właściwościach mechanicznych.

Biegła wskazała następujące etapy procesu plastyfikacji:

- mieszanie plastyfikatora z polichlorkiem winylu),
- penetracja plastyfikatora między łańcuchy polimerowe,
- wzajemne oddalanie się grup polarnych PVC interakcja między grupami r' polarnymi plastyfikatora i polimeru,
- restabilizacja struktury polimeru i relaksacja plastyfikatora.

Biegła wyjaśniła, że stabilizatory dodawane są w celu zapobieżenia degradacji termicznej podczas przetwórstwa, a następnie podczas użytkowania gotowych wyrobów. Najczęściej stosowanymi stabilizatorami są stearyniany, związki ołowiu (siarczany, ftalany, fosforany), związki cynoorganiczne oraz epoksydowe. Wpływ stabilizatorów na właściwości reologiczne past jest stosunkowo mały, wynika to z tego, iż dodawane są w niewielkich ilościach do plastizoli. Zazwyczaj stosuje się stabilizatory ciekłe, rzadziej stałe. Stabilizatory stałe przed dodaniem do pasty wymagają dokładnego zdyspergowania z częścią zmiękczacza, a ich dodatek może spowodować niewielki wzrost lepkości. Napelniacze powodują wzrost lepkości pasty i zmniejszają jej stabilność. Stopień tych zmian zależy od liczby olejowej napelniacza. Liczba olejowa określa zdolność do absorpcji zmiękczacza wyrażonej w ilości oleju zaabsorbowanej przez 100 części napelniacza, jego gęstości, wielkości i kształtu ziaren oraz rozkładu wielkości ziaren i stężenia napelniacza.

Biegła wyjaśniła, że ortalion to impregnowana tkanina z włókien syntetycznych /poliestrowych lub poliamidowych/ o właściwościach wodoodpornych i wodoszczelnych.

Biegła przypomniała, że za osoby pracujące w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego osób zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43). Praca w szczególnych warunkach to wyłącznie praca wykonywana w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia. Decydujące znaczenie, w analizie charakteru pracy odwołującego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych, ma możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wspomnianego załącznika. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w znaczny sposób jest narażony na

niekorzystne dla zdrowia czynniki. Biegła podkreśliła, że procesy przemysłowe przetwarzania polichloru winylu są źródłem emisji wielu związków chemicznych do środowiska pracy, jak również do środowiska naturalnego. Zagadnienia związane z termodestrukcją PVC w przemysłowych procesach technologicznych były wnikliwie badane. Znaleziono wiele grup związków, które są emitowane do powietrza. Podczas przemysłowego przetwarzania tego tworzywa, w powietrzu na stanowiskach pracy mogą występować węglowodory alifatyczne i aromatyczne, aldehydy, ketony, alkohole i estry, pochodne fenoli oraz takie związki nieorganiczne, jak chlorowódor i tlenek węgla. Do powietrza emitowane są również organiczne związki metali. Jak wynika z zeznań odwołującego oraz świadków Przedsiębiorstwo (...)z siedzibą w S.zajmowało się produkcją skaju, ortalionu i zamszu, czyli należało do branży przemysłu lekkiego. Praca odwołującego w okresie od 01.07.1983 r. do 29.12.1986 r. polegała na obsłudze urządzeń powlekających. Początkowo należało zaimpregnować papier pastą do podłóg rozpuszczoną w benzynie. Bele papieru przewijało się przez korytka wypełnione pastą, następnie zwijano i suszono w piecu. Tak zaimpregnowany papier służył jako podstawa do produkcji tkaniny typu skaj lub ortalion. Odwołujący pracował na maszynie tzw. nożu, gdzie główny składnik - pasta polichlorowinyłowa, powlekała zaimpregnowany papier. Końcowo natłuszczony papier odrywano od nowego materiału. Skaj był zwijany w bele i w zależności od zapotrzebowania cięty na odpowiednie długości. W celu polepszenia jakości skaju przy pomocy płomienia podklejano gąbkę. Wykonywane czynności związane były z produkcją tkanin powlekanych takimi jak skaj, ortalion.

Sąd uznał wskazaną opinię za rzetelną i miarodajną. Jest ona szczegółowa i rzetelna oraz przekonująco i logicznie uzasadniona. Sąd nie znalazł podstaw by ją kwestionować, tym bardziej, że nie była ona kwestionowana przez strony. Organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 15.12.2014r. poinformował, że nie zgłasza zastrzeżeń do opinii biegłej sądowej z zakresu BHP. Podzielając w pełni ustalenia i wnioski biegłej, Sąd uznał, że zachodzą podstawy do zaliczenia odwołującemu okresu pracy na stanowisku operatora urządzeń powlekających od dnia 1.07.1983r. do dnia 29.12.1988r. tj. okres 3 lat, 5 miesięcy i 29 dni, jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, o której mowa w wykazie A dziale VII zatytułowanym w przemyśle lekkim poz. 7 produkcja tkanin powlekanych, gumowych i wyrobów z tych tkanin.

Powyższy okres wraz z okresami uznanymi przez ZUS w rozmiarze 11 lat, 11 miesięcy i 12 dni wynosi 15 lat, 7 miesięcy i 11 dni.

W takim stanie rzeczy bezprzedmiotowe było ustalanie czy odwołujący w pozostałych spornych okresach, w tym w szczególności tych wyszczególnionych w piśmie procesowym pełnomocnika odwołującego z dnia 20.02.2014r., wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

M. S. spełnił też pozostałe warunki wymagane do nabycia prawa do spornego świadczenia. Ukończył 60 lat, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy tj. 25 lat, 8 miesięcy i 26 dni oraz nie jest członkiem OFE. Z tych względów Sąd uznał, że M. S. spełnił wszystkie przesłanki do uzyskania prawa do emerytury w oparciu o art. 184 powoływanej na wstępie ustawy i przyznał mu prawo do emerytury począwszy od dnia (...)stosownie do treści art. 129 ust.1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS. Dopiero tego dnia odwołujący spełnił ostatnią konieczną przesłankę do nabycia wcześniejszej emerytury tj. ukończył 60 lat.

Mając to na uwadze, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję na mocy art.477¹⁴§2 kpc jak w pkt. 1 wyroku.

Stosownie do treści art.118 ust.1 a ww. ustawy – Sąd, orzekając o prawie do emerytury, ma obowiązek stwierdzenia, czy organ rentowy ponosi lub nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji i przyznanie tego prawa na etapie postępowania administracyjnego. Sąd uznał, że w przedmiotowej sprawie brak podstaw do obciążenia ZUS odpowiedzialnością za nieprzyznanie odwołującemu prawa do spornego świadczenia już na etapie postępowania przed ZUS. Ocena, czy odwołujący zgromadził wymagane ustawą 15 lat pracy w szczególnych warunkach wymagała przeprowadzenia szerszego postępowania dowodowego, w tym powołania biegłego z zakresu z BHP, co możliwe było dopiero przed Sądem.

Wobec powyższego Sąd orzekł na mocy art.118 ust.1a ww. ustawy jak w pkt. 2 wyroku.